

לזלי זקס:
השמיעיני את קולך

28.10.2019 - 30.8.2019

אוצרת: דבורה גולדברגר

קטלוג

עיצוב והפקה: שרית נסים

הדפסה: דפוס ציון בע"מ

עריכה לשונית עברית: עידית עירון פרידמן

עריכה לשונית אנגלית: שריל טמקין

צילום: יעל גלבו

העטיפה בעברית

הדילמה הפמיניסטית, 2017, שמן על בד, 40x50

בהשראת צילום של אלכס ליבק-קטע מהציור

העטיפה באנגלית

ספר התורה בידינו, 2018, שמן על בד, 50x70

בהשראת צילום של מיכל פתאל-קטע מהציור

כל המידות בסנטימטרים רוחב אגובה

תודה מיוחדת ליהל זקס, על העזרה המקצועית כאוצרת, התמיכה והסיוע.

פרטים נוספים:

דוא"ל: lesleysachs@gmail.com

אתר: www.lesleysachs.art

© כל הזכויות שמורות, 2019.

אביגיל המשוררת, 2019, שמן על בד, 80x60
בהשראת צילום של אירנה לוט
Avigail the Poet, 2019, oil on canvas, 80X60
Inspired by a photograph taken by Irena Lutt

לזלי זקס: השמיעיני את קולך

דבורה גולדברגר

לזלי זקס היא אומנית ופעילה חברתית, אשר שמשה כמנכ"לית ארגון נשות הכותל במשך עשר שנים. בתערוכתה השמיעיני את קולך היא מציגה עבודות המתמקדות בנושא המגדרובצדק חברתי.

בתחום המגדרי מתייחסת זקס לשינוי שחל במערכת הצבאית ובמערכת הדתית, הנחשבות לגבריות באופן מובהק. את השינוי במערכת הצבאית מייצגים כאן שני דימויים – האחד של חיילות צוהלות, המשמשות כמדריכות טנקים, כשלגופן סרבל "גברי", והשני של חייל קרבי בדרכו לבסיס, רובה על ברכיו, וידיו עוסקות במלאכת הסריגה "הנשית".

את השינוי שחל במערכת הדתית מייצגת סדרת דימויים של נשות הכותל במהלך טקסים דתיים שהן מקיימות ברחבת הכותל, עטופות בטלית, חובשות כיפה ומניחות תפילין, וזאת בניגוד לעמדת הזרמים החרדי והחרדי-לאומי אשר נאבקים בהן ומתירים זאת לגברים בלבד. ציורי הנשים מאופיינים בצבעוניות רכה ונעימה לעין שמשקפת את הלכידות והאהבה בין נשות הקבוצה, כמו גם את האופי הנשי שהן מעניקות למעמדים הללו, בשונה, אולי, מהאופי הגברי שמשקף דימוי של ארבעה חיילים מתפללים שחרית.

זקס מתייחסת גם לאי שוויון מגדרי כפי שהוא בא לידי ביטוי בחברה המוסלמית. היא עושה זאת בתיאור, תמים לכאורה, של בילוי על שפת הים, שנשים מוסלמיות מופיעות בו כשהן יושבות על כסאות פלסטיק השקועים במים ומתבוננות ברוחצים בים, ובגדיהן הכבדים אינם מאפשרים להן את חופש התנועה שיש לנערה שיצאה זה עתה מן המים בבגד ים חושפני ושמופיעה בקדמת התמונה.

סדרת העבודות השנייה בתערוכה מוקדשת לנושא הצדק החברתי, או יותר נכון להיעדרו. כאן ניתן למצוא עבודות קודרות המתמקדות בדמויות משולי החברה, כמו למשל אדם הנובר בפח זבל בחיפוש אחר בקבוקים עם חובת פיקדון, על גב חולצתו מודפסת סיסמת בחירות של מפלגת הליכוד. בעבודות אחרות רואים נעליים בלויים וקרועות שכפות רגלים מלוכלכות מבצבצות מתוכן, נערים דרי רחוב הישנים על המדרכה על מצע של קרטונים וכדומה. היעדרם המכוון של פני אדם בסדרה משקף את אובדן הזהות של האנשים האומללים הללו.

לזלי זקס, תושבת תל אביב, נולדה בדרום אפריקה וכשהייתה בת 5 עלתה משפחתה לישראל והתיישבה בעיר חיפה. היא שירתה בצבא בבית הספר

למכי"ם, למדה לתואר ראשון בפילוסופיה וספרות באוניברסיטת חיפה ולימודי מלונאות בירושלים, שם הוכשרה לנהל בתי מלון. במהלך השנים שמשה כדוברת ארגון שדולת נשים, ולאחר מכן כמנכ"לית השדולה, כמנכ"לית המרכז הרפורמי לדת ומדינה, סגנית נשיא האיגוד העולמי ליהדות מתקדמת, מנהלת בית שמואל-מרכז שמשון בירושלים, מייסדת ארגון "קשר" לקידום נשים עולות חברות רוסית ועוד.

זקס החלה להיות מעורבת מבחינה חברתית בתקופת לימודיה באוניברסיטה ופעלה רבות בהתנדבות בסיוע לנשים מוכות, נפגעות אונס, מעוכבות גט ועגונות. היא משמשת כסגנית יושב ראש התנועה הרפורמית ופעילה במניעת כפייה דתית. אל תחום הציור הגיעה לפני כשתיים עשרה שנים, ואת הכשרתה בתחום רכשה בסדנתה של האמנית דליה פורמן שגבובהמשך אצל האמן אלכסנדר צ'רקוב.

זה כבר כאן צה"ד, 2018, שמן על בד, 40x50
בהשראת צילום של A.P.
IRF Is Already Here, 2018, oil on canvas, 40x50
Inspired by a photograph from A.P.

מאקטיביזם חברתי לאקטיביזם אומנותי

ענת הופמן

לזלי זקס ואני אחיות. נולדנו אמנם למשפחות שונות, היא בדרום אפריקה ואני בישראל, היא למשפחת זקס ואני למשפחת ויס ואף על פי כן אחיות. אנו אחיות במאבקים למען שוויון וצדק מזה למעלה משלושים שנה. כשאני מסתכלת על לזלי בעיניים שלי, אני רואה שהיא שונה ממני, אבל כשאני מתבוננת בליבה ברור לי שאנחנו תאומות זהות. הקשר וההיכרות ארוכת השנים בינינו מאפשרים לנו לחלום ביחד, להיאבק ביחד ולהשתנות ביחד. אחותי לזלי בחרה בשנים האחרונות לערוך שינוי דרמטי ומפתיע בחייה, היא בחרה להיות ציירת. לא כל אדם יכול לקום בבוקר, להרגיש כי הוא צייר ולהתחיל ללכת, אבל מי שנישאת על כנפיים עצומות של השראה ויצירתיות יכולה להמריא כמעט ללא קושי. אני נשארתי מקורקעת בשגרה, עוקבת אחרי הנסיקה שלה ושואלת: "איך זה שכוכב אחד מעז?"

לזלי היא פנים חדשות בשדה האומנות, אבל פנים מוכרות מאוד בעולם העשייה לשינוי חברתי. היא פמיניסטית רפורמית אשר הקדישה את חייה הבוגרים ל"תיקון עולם".

בשנים האחרונות היא הלכה בעקבות ליבה ובהדרגה עשתה הסבה מקצועית מאקטיביזם חברתי לאקטיביזם אומנותי. מקור ההשראה שלה הוא אלרגיה קשה כנגד אפליה, דיכוי, צרות אופקים, אדישות לזולת, הדרה והשתקה של נשים. התופעות הקשות האלה אשר בעבר התניעו אצלה את מנועי העשייה החברתית, מתניעים עכשיו את המכחול שלה. לזלי מציירת בצבעי שמן, בסגנון ריאליסטי, היא בוחרת לצייר סצנות שמייצגות תופעות וחוויות אנושיות שנוגעות לליבה. כשהיא בוחרת לצייר דימויים הקשורים לנושאים אלו, היא מפנה אליהם זרקור ובכך מגייסת את הצופה לפעולה לשינוי מציאות זו.

ניסיון חייה כפעילה חברתית גיבש בה את ההכרה שהכוחות העיקריים שפועלים בחברה הישראלית הם הצבא והדת - שתי מערכות פטריארכליות דומיננטיות שיש להן כוח פוליטי וכוח כלכלי רב עוצמה. רבנים וגנרלים מהווים גם אחוז נכבד בקרב חברי הכנסת ומעצימים את כוחן של מערכות

אלה בחברה. פעילותה החברתית התמקדה בניסיונות לשנות את המערכות האלה. היא הובילה את "שדולת הנשים" בעת המאבק לשילוב נשים ביחידות קרביות (תקדים אליס מילר, 1995), ואת "נשות הכותל" במאבק לשוויון בעזרת הנשים בכותל המערבי. היא סימנה את היעדים האסטרטגיים שלה באומץ, בתבונה ובעקשנות, וכיוונה דווקא אל הלב של כוחות דומיננטיים מקובעים אשר כל שינוי חברתי מייצג עבורם איום וסכנה. עכשיו כציירת היא מציירת בעיקר דמויות של נשים ודמויות של חיילים במדים. הנשים, כמייצגות מערכת שאינה פטריארכלית, והחיילים במדים, כמייצגים את המערכת המיליטריסטית הדומיננטית.

שקועות בתפילה, 2019, שמן על בד, 60x80
בהשראת צילום של דניאל שטרית
Deep in Prayer, 2019, oil on canvas, 60x80
Inspired by a photograph taken by Daniel Shitrit

לזלי זקס היא אומנית ייחודית. ביצירותיה משתקפת אנושיות והיא מצליחה למצוא את הרוך גם בהצגת מאבקים ומציאות קשה. כמו "נשות הכותל" אשר מצליחות כנגד כל הסיכויים להתרכז בתפילה בלב סערה של קריאות גנאי דחיפות ועלבונות, גם היא מצליחה לזקק מבע אומנותי מרתק ומשכנע מתוך המולת מציאות מאתגרת.

למדי את הילדה להתפלל, 2018, שמן על בד, 50X50
Teach Your Girl to Pray, 2018, oil on canvas, 50X50

הנושא המרכזי בהרבה מציוריה הוא "נשות הכותל" - קבוצת נשים מכל הזרמים ביהדות אשר נאבקת על הזכות לשוויון בכותל המערבי. לזלי כיהנה כמנהלת נשות הכותל במהלך עשר השנים האחרונות. במסגרת תפקיד זה היא הבקיעה את המחסומים שעמדו בדרכן של נשים לשוויון בכותל. היא עשתה שימוש מושכל וחכם במערכות המשפט והתקשורת ובפעילות ציבורית בארץ ובעולם היהודי.

היא יצרה צוות מקצועי מיוחד במינו שהיה מסוגל בהנהגתה לעמוד מול אלימות מוסדית במקביל לאלימות מצד קיצוניים. היא הובילה מאות נשים מכל הגילאים לתפילה גם כשנתקלה באלימות מילולית ופיזית של חרדים וחרדיות, אלימות שלא טופלה על ידי רשויות החוק שאמורות להגן על שלום הציבור.

חוויות קשות אלה לא גרמו לה להפוך מרירה או זועמת. הן גרמו לה להתבונן בחיבה ובחמלה על המתפללות ולצייר אותן דווקא ברגעים של ריכוז שמחה והתעלות ולא ברגעים של עימות וכאב.

היא נמשכת אל עולמן של נשים. זה עולם שהיא מכירה באופן עמוק ויסודי ולכן הבחירות שלה מבטאות חוויה אוניברסלית. למשל בציור "הדילמה הפמיניסטית", המבוסס על הצילום של אלכס לייב - ציור שבו נראית אישה צעירה בביקיני על חוף הים על רקע ארבע נשים בלבוש מסורתי המכסה את כל חלקי גופן. הן יושבות בתוך הים על כיסאות פלסטיק, אנו לא יכולים לראות את פניהן - כולן מצוירות מאחור.

הייחוד של זווית זו הוא שרק אנחנו המתבוננים בציור רואים את התמונה השלמה והן, גיבורות הסצנה, לא רואות זו את זו. הפער הקיים בין ערך חופש הבחירה לנשים לבין בחירתן של נשים באורח חיים או בלבוש שאנו תופסות ככבילה, דיכוי והשתקה, יוצר נקודת מבט מחושבת ומיוחדת. נקודה זו מעבירה את "הדילמה הפמיניסטית" אל הצופה בצורה מושלמת.

בסדרה "עוני ונעליים" לזלי מתמקדת בפרטים שמשקפים נסיבות אנושיות אשר תובעות תיקון. בדומה לנעליים אשר צריכות תיקון כך גם החברה כולה. הציור התייעודי אומנותי שלה חושף במינון מזוקק מאוד פערים חברתיים שבאים לידי ביטוי בגלוי ובעלם - אנו רואים את הנעליים או הרגליים אך שאר הגוף אינו נמצא או מוסתר. גם כאן מתקיימת חקירה אמיצה של מציאות כואבת והבאתה אל עין המתבונן במגע של חיבה וחמלה למושאי הציור המתבטא ברגישות לפרטים ובליטוף המכחול.

ירוק או כחול, 2015, שמן על בד, 50X40
 בהשראת צילום של ארני דרימן
 Green or Blue, 2015, oil on canvas, 50X40
 Inspired by a photograph taken by Arnie Draiman

לשמאל הבט! 2017, אקריליק על בד, 40X60
 All Look Left! 2017, acrylic on canvas, 40X60

לילה טוב ילדים, 2018, שמן על בד, 50X70
 בהשראת צילום ברשתות חברתיות
 Sweet Dreams, Kids, 2018, oil on canvas, 50X70
 Inspired by a photograph from social media

הפוליטיקה של העוני, 2018, שמן על בד, 60X40
 בהשראת צילום ברשתות חברתיות
 The Politics of Poverty, 2018, oil on canvas, 60X40
 Inspired by a photograph from social media

עוני ונעלים, 2019, שמן על בד. מידות משתנות.
 Poverty and Shoes, 2019, oil on canvas, different sizes

viewpoint. This conveys the "Feminist Dilemma" perfectly to the viewer.

In the series "Poverty and Shoes", Lesley focuses on the details which reveal human circumstances demanding to be repaired. Much like the shoes which need mending, so does society at large. Her objective artistic painting exposes social gaps portrayed via the visible and the invisible - we see the shoes or feet but the rest of the body is not apparent or is hidden. Here again exists a bold investigation of a painful reality which is conveyed to the observer with affection and compassion for the objects of the paintings, which we see in the sensitivity to detail and the light brush stroke.

Lesley Sachs is a unique artist. Her work reveals humane compassion and she succeeds in finding the gentle even when portraying conflicts and a harsh reality. Much like the "WOW" women who manage, against all odds, to focus on praying in the overwhelming maelstrom of violent pushing and demeaning insults, so does she manage to express a captivating and convincing artistic viewpoint from within a challenging chaotic reality.

תפילות נשים בכותל, 2019, שמן על בד, 60X50
בהשראת צילום של מיכל פתאל
Women's Prayer at the Western Wall, 2019,
oil on canvas, 60X50
Inspired by a photograph taken by Michal Fattal

establishments. She headed "The Israel Women's Network" during a battle to incorporate women into military units (the Alice Miller precedent of 1995) and then spearheaded the Women of the Wall organization during its battle for equality in the women's section of the Western Wall. She identified the strategic goals wisely, boldly, and decisively, then aimed right for the heart of these stagnant dominant forces for whom any change represents a risk and a threat.

Now as an artist she paints many figures of women and men in uniform. The women represent a non-patriarchal system and the men in uniform represent the militaristic dominant system.

דינה - שמה, 2017, אקריליק על בד, 45X60
Dina - Shema, 2017, acrylic on canvas, 45X60

A main topic in many of her paintings is Women of the Wall (WOW) - a group of women from all Jewish denominations fighting for equality at the Western Wall.

Lesley served as the CEO of WOW for the past ten years. In this capacity she shattered multiple barriers on the way to equality at the Kotel. She brilliantly maneuvered the legal systems, media and public advocacy in Israel and the Jewish world at large.

She formed a unique professional team which under her leadership managed to withstand both the establishment's violence and simultaneously resist the brutality from extremists. She led hundreds of women of all ages in prayer while facing verbal and physical violence from ultra-Orthodox men and women, violence which was never addressed by the law enforcement officials responsible for defending the public.

These distressing experiences did not make her bitter or angry, rather they made her view the women praying with affection and paint them in moments of deep contemplation and joy, not in the moments of conflict and pain.

She is drawn to the world of women. It is a world she knows well and thus her choices convey a universal experience. For instance the painting "The Feminist Dilemma" (based on a photograph by Alex Livak) portrays a young girl in a bikini on the beach while in the background we view four Muslim women covered from head to toe. They are sitting on plastic chairs; we cannot see their faces as they are all painted from the rear.

The uniqueness of the angle ensures that we are looking at the full scene, whereas they are not looking at each other. The gap between the freedom of choice which they have and the actual life style and attire they choose, which we see as coercive and oppressive, creates a unique, calculated, thought-provoking

FROM SOCIAL ACTIVISM TO ARTISTIC ACTIVISM

Anat Hoffman

Lesley and I are sisters. We were born to different families, she in South Africa and I in Israel, she to the Sachs family and I to the Weise family, and yet we are sisters. We have been sisters in battles for equality and justice for over 30 years. When I look at Lesley through my eyes, I see that she is different from me, but when I look into her heart I know that we are identical twins. The connection and many years of friendship enable us to dream together, to fight together and to change together.

ענת בתפילה, 2019, שמן על בד, 60x80
בהשראת צילום של יעל גלבוז

Anat at Prayer, 2019, oil on canvas, 60x80
Inspired by a photograph taken by Yael Gilboa

My sister Lesley, several years ago, chose to make a dramatic and surprising change in her life - she decided to become an artist. It is rare that a person wakes up in the morning, feels he or she is a painter and follows that path. Yet someone who is carried on the wide wings of inspiration and creativity can easily soar.

I who remain grounded in routine follow her flight and wonder (as a well-known Israeli song goes): "How is it that one lonely star dares?"

Lesley is a new face on the art scene but a well-known face in the world of activism for social change. She is a Reform feminist who has devoted her adult life to "repairing the world".

In the past few years she has been following her heart and gradually made the transition from social activism to artistic activism. Her source of inspiration is a strong aversion to discrimination, oppression, bigotry, indifference and the exclusion & silencing of women. These distressing occurrences, which previously ignited her "activism engines", are now igniting her paint brush.

Her style is realistic and she uses oil colors to depict scenes representing human experiences and phenomena which distress her and touch her heart. When she chooses to paint these images she turns the spotlight on them and thus challenges the viewer to take action to change this reality.

Her life experience as a social activist crystalized her understanding that the two main forces molding Israeli society are the army and the religious establishments. Both are patriarchal controlling forces which have huge political and economic power. Rabbis and generals form the vast majority of the Knesset and they are devoted to integrating their agenda into Israeli society.

Her activism has been focused on changing these discriminatory

The change in the religious establishment is represented by images of "Women of the Wall" during the services they hold in the women's section of the Western Wall. They are wearing Tallitot, Kippot and Tefilin, something the ultra-Orthodox and National Orthodox streams oppose, since these are viewed as exclusively male paraphernalia. The paintings of the women are characterized by soft, eye-catching hues, reflecting unity and solidarity as well as alluding to the feminine ambiance created during their prayers, which stands in stark contrast to the male character depicted in the image of four soldiers reciting Shoharit. Sachs addresses the inequality in the Muslim society by portraying a seemingly innocent scene on the beach, where the Muslim women are sitting on plastic chairs in the water watching the other bathers. Their heavy and confining attire precludes them from the freedom of movement which the young woman (in the front of the painting) enjoys as she emerges from a swim in a revealing bathing suit.

The second series of paintings depicts social justice or, more correctly, the lack thereof. Here one can find gloomy images from the fringes of society, such as a man fishing bottles out of the rubbish to be cashed in while on the back of his T shirt is displayed the slogan of the Likud political party. Other paintings show torn old shoes with dirty feet sticking out, street-dwelling young boys sleeping on cardboard on the sidewalk, etc. The absence of human faces in this series represents the loss of identity of these downtrodden people.

Lesley Sachs currently lives in Tel Aviv although she grew up in Haifa after her parents immigrated from South Africa when she was 5 years old. She served in the army in a soldiers training facility, studied philosophy and literature at Haifa University and hotel management in Jerusalem. She has served as the PR director and spokesperson for the Israel Women's Network and later as the CEO of the IWN, the CEO of the Israel Religious

Action Center, vice president of the World Union for Progressive Judaism, director of Beit Shmuel-Mercaz Shimshon in Jerusalem, and was the founding director of Project Keshet, an organization for the advancement of Russian speaking Jewish women in Israel.

Sachs began her social justice involvement during her studies at Haifa University and was an active volunteer in rape crisis centers, shelters for women and for Agunot who were refused divorce. She also serves as the deputy chairperson on the board of the Israeli Reform movement.

She was introduced to painting 12 years ago and was trained in the studio of the artist Dalya Segev Furman and later studied with the artist Alexander Cherkov.

אמא ובת עם תפילין, 2019, שמן על בד, 60X80
Mother and Daughter with Tefillin, 2019, oil on canvas, 60X80

Lesley Sachs: Let Me Hear Thy Voice

30.8.2019 - 28.10.19

Curator: Dvora Goldberger

Catalogue

Design and production: Sarit Nissim

Printing: Zion printing LTD

Hebrew copy editing: Idit Iron Friedman

English copy editing: Cheryl Temkin

Photographs: Yael Gilboa

English Cover

The Feminist Dilemma, 2017, oil on canvas, 40x50

Inspired by a photograph taken by Alex Livak - a segment of the painting

Hebrew Cover

Holding the Torah, 2018, oil on canvas, 50x70

Inspired by a photograph taken by Michal Fattal - a segment of the painting

Measurements are given in centimeters, height x width

Special thanks to Yahel Sachs, I could not have done this without her experience as a curator her guidance & assistance.

For more information:

E-mail: lesleysachs@gmail.com

Site: www.lesleysachs.art

Lesley Sachs: Let Me Hear Thy Voice

Dvora Goldberger

Lesley Sachs is an artist and a social activist who served for a decade as the CEO of Women of the Wall. In her exhibition Let Me Hear Thy Voice she displays paintings focusing on the topics of gender and social justice.

In the gender realm Sachs addresses the changes in the military system as well as in the religious establishment, both of which are considered typically male. Two of the images depict this change in the army – one portraying exuberant female soldiers serving as tank instructors while wearing “male” overalls, and the second an infantry soldier returning to base, a machine gun on his lap while his hands are involved in the “female” hobby of knitting.

אלונה מדריכת טנקים, 2016, שמן על בד, 40x50
Alona the Tank Instructor, 2016, oil on canvas, 40x50